

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 145

Op 30 december 1899 stelde Victor Van der Haeghen in de rubriek “Drukken - Bibliotheek van de Stad en van de Universiteit - XVIe eeuw” in het Frans een fiche op over

De Maniliaanse drukken

De naam Manilius komt voor in de annalen van de Gentse typografie van 1548 tot 1710. Het hoofd van de familie, Cornelius Manilius, werd in Brugge geboren, zoals hij het zelf zegt: *van Brugghe, wonachtich te Ghend*. Men denkt dat zijn ware naam De Man was. Cornelius Manilius, die zijn kunst uitoefende in Gent van 1548 tot 1558, was gezworen drukker en aanvaard door de Keizer,

¶ Pax optima rerum, quas homini nouisse datum est.

¶ Pax una triumphis innumeris potior.

wanneer Josse Lambrecht, bij een akte van 17 april 1548 (na Pasen), hem zijn kelder en zijn drukkerij met al de drukpersen en letters en al wat nodig is om er gebruik van te maken, in huur gaf.

Manilius kwam aldus aan het hoofd van een bedrijf dat zijns gelijke niet had in Gent, het atelier van Pieter de Keyser produceerde niet meer, en de andere eigentijdse uitgevers, Victor de Dayn, Erasmus Vereecke en Robert Guallerot drukten om zo te zeggen niets meer in hun eigen atelier. Maar de overeenkomst tussen Lambrecht en Manilius werd na korte tijd verbroken. Reeds op het einde

van het jaar 1549 verscheen er een werk van Manilius, met als adres *Schelstrate*, en van zijn kant herbegon Lambrecht te drukken voor eigen rekening in zijn atelier op de Hoogpoort.

Rond 1558 vestigde onze drukker zich nabij de St-Niklaaskerk, in het mooi en groot huis met gotische gevel dat vóór 1540 had toebehoord aan de corporatie van de metsers (in *'t metsers huus achter sente Nicolaskerke*).

Cornelius Manilius werd gerekend bij de Vlaamse dichters. Schrijvend in de trant van de rederijkers van zijn tijd, behaalde hij een zeker succes. Volgens Sanders zou hij de auteur zijn van het Vlaams drama: *De Dood*. Hij schreef ook in het Latijn.

Als verdienstelijke typografische kunstenaar zette hij de goede traditie van Lambrecht verder door te drukken met zorg, netheid en correctheid.

Er zijn acht-en-twintig drukken van hem bekend.

Hij was de eerste die in Gent, in 1556, een werk van Virgilius publiceerde, in twee delen (het eerste 815 pp, het tweede 816 pp.): *visum est expedire ut cum in duas omnino scindamus partes*, liever dan het formaat te vergroten.

Hij had voor deviezen de volgende gezegdes aangenomen: *Pax optima rerum quas homini novisse datum est. - Pax unatriumphis innumeris potior - Paey is goedt*.

Zijn op vorige bladzijde afgebeeld typografisch merkteken op originele grootte, getuigt van een zekere elegantie: twee jonge meisjes, het ene de deugdzaamheid voorstellend, het andere, Calliope, muze van de epische dichtkunst en van de welsprekendheid, houden een met gebladerte bekroonde helm onder een bijenzwerm.

Cf. F. Vander Haeghen, *Bibliographie gantoise*, t.I. - *Biographie nationale*, t. XIII, col.332-334 (art. van V. vander Haeghen).